

Sygn. akt III AUa 755/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2019 r. w Lublinie

sprawy H. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 10 lipca 2018 r. sygn. akt VIII U 1202/18

zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że początkową datę prawa do odsetek ustala na dzień(...).

Jacek Chaciński Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 755/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w L. odmówił H. F. wypłaty odsetek. W uzasadnieniu wskazał, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 stycznia 2018 roku wpłynął do organu rentowego w dniu 20 lutego 2018 roku. Termin załatwienia sprawy liczony od daty wpływu wyroku do organu rentowego – jako ostatniej okoliczności w sprawie, do dnia najbliższej płatności w dniu 6 marca 2018 roku, był krótszy niż 30 dni, a co za tym idzie wypłata świadczenia następuje wówczas w następnym terminie płatności, a zatem do dnia 6 kwietnia 2018 roku.

H. F. wniosła odwołanie od powyższej decyzji domagając się przyznania należnych jej odsetek za zwłokę w ustaleniu prawa do przeliczenia emerytury. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił H. F. prawo do odsetek od kwoty stanowiącej różnicę między wysokością emerytury wypłacanej przez organ rentowy, a wysokością ustaloną na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 maja 2017 w sprawie VIII U 2666/16 od dnia(...) do(...).

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

W dniu 11 kwietnia 2016 roku H. F. złożyła wniosek o ustalenie prawa do emerytury. W tym czasie nadal pozostawała w zatrudnieniu w(...) –(...)w L..

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w L. przyznał H. F. emeryturę od dnia 1 kwietnia 2016 roku, na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni nie spełnia warunku kontynuacji ubezpieczeń emerytalnych i rentowych po osiągnięciu wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 55 ustawy. Odwołanie od tej decyzji w dniu 6 maja 2015 roku wniosła H. F., domagając się przeliczenia świadczenia zgodnie z treścią art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po złożeniu powyższego odwołania wnioskodawczyni rozwiązała z dniem 13 października 2016 roku stosunek pracy łączący ją z (...) – (...)w L.. W dniu 21 listopada 2016 roku złożyła świadectwo pracy w organie rentowym i wniosła o podjęcie wypłaty świadczenia. Decyzją z dnia 23 listopada 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył świadczenie wnioskodawczyni i podjął jego wypłatę od dnia 1 listopada 2016 roku. Jego wysokość nadal nie została ustalona w oparciu o art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej.

W toku postępowania w sprawie VIII U 2666/16, Sąd zobowiązał organ emerytalny do hipotetycznego ustalenia wysokości emerytury na dzień 1 kwietnia 2016 roku, tj. na dzień złożenia wniosku, według zasad określonych w art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił hipotetyczną wysokość emerytury na kwotę 12.185,05 złotych. Wyrokiem z dnia 24 maja 2017 roku Sąd Okręgowy w Lublinie w sprawie VIII U 2666/16 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił H. F. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 25 stycznia 2018 roku, w sprawie III AUa 607/17 oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi został doręczony pełnomocnikowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. w dniu 20 lutego 2018 roku.

Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie wydany w dniu 24 maja 2017 roku w sprawie VIII U 2666/16 Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykonał decyzją z dnia 9 marca 2018 roku. Tego samego dnia wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję odmawiającą przyznania odsetek. Wypłata wyrównania emerytury przeliczonej decyzją z dnia 9 marca 2018 roku nastąpiła w dniu 6 kwietnia 2018 roku. Wypłacono kwotę 104.099,81 złotych za okres od dnia 1 listopada 2016 roku do dnia 30 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy uznał odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity; Dz. U. z 2017 roku, poz. 1778, ze zmianami) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Koniecznym warunkiem do uwzględnienia żądania wypłaty odsetek jest wykazanie, iż organ rentowy nie przyznał świadczenia w sytuacji, gdy dysponował materiałem dowodowym wystarczającym do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia we właściwej wysokości.

Błąd organu rentowego rozumiany jest w orzecznictwie sądowym bardzo szeroko. Przyjmuje się więc, że błąd ten stanowi każda obiektywna wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania samego organu rentowego czy też rezultatem wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów, w tym także naruszenia prawa wskutek niewłaściwej wykładni obowiązujących przepisów. Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek.

W ocenie Sądu organ rentowy ponosi odpowiedzialności za odmowę przyznania świadczenia wnioskodawczyni we właściwej wysokości. Organ rentowy miał możliwość wydania właściwej decyzji już pierwotnie rozpoznając wniosek skarżącej o emeryturę. To że wysokość emerytury H. F. została ustalona w myśl art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie w oparciu o art. 26 w związku z art. 55 ustawy stanowi błąd organu rentowego. Wnioskodawczyni składając wniosek domagała się bowiem ustalenia wysokości emerytury w oparciu o najkorzystniejszy dla niej wariant. W wyniku błędnej interpretacji obowiązujących przepisów Zakład uznał, że w przypadku wnioskodawczyni brak jest możliwości zastosowania przeliczenia uwzględniającego art. 55 ustawy. W toku postępowania w sprawie VIII U 2666/16 Sąd Okręgowy w Lublinie nie prowadził żadnego postępowania dowodowego, zobowiązując jedynie organ do hipotetycznego wyliczenia wysokości świadczenia skarżącej. Do wydania korzystnego dla H. F. rozstrzygnięcia konieczne było zatem jedynie dokonanie właściwej wykładni przepisów, czemu organ rentowy uchybił w prowadzonym przez siebie postępowaniu.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W ocenie Sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając w dniu 19 kwietnia 2016 roku decyzję ustalającą wysokość emerytury miał wszelkie niezbędne dane ku temu, by wydać decyzję ustalającą H. F. prawo do emerytury we właściwej (najkorzystniejszej dla niej) wysokości.

Sąd Okręgowy uznał, że wobec wyłącznej winy przy ustalaniu wysokości emerytury skarżącej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest do wypłacenia odsetek. Zgodnie z art. 118 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni. Sąd przyjął, zatem że zasadnym było przyznać prawo do odsetek za okres od (...) (podjęcie wypłaty emerytury, po ustaniu stosunku pracy, w niewłaściwej wysokości od dnia 1 listopada 2016 roku, data płatności świadczenia 6 listopada) do dnia (...) (wyrównanie wypłacono w dniu 6 kwietnia 2018 roku).

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł, jak w sentencji.

Od tego wyroku apelację złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w części – w zakresie początkowej daty wypłaty odsetek zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, przez naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny oraz na pominięciu faktu, że złożenie przez ubezpieczoną świadectwa pracy oraz wniosku o podjęcie wypłaty w dniu 21 listopada 2016 roku było ostatnią okolicznością w sprawie,

- naruszenie prawa materialnego - art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i zobowiązanie ZUS do zapłaty na rzecz H. F. odsetek za okres od(...)do(...).

Skarżący wnosił o zmianę wyroku w zakresie początkowej daty wypłaty odsetek.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest zasadna.

Stan faktyczny w sprawie nie jest sporny. Na etapie postępowania apelacyjnego sporna jest jedynie data początkowo prawa do odsetek.

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał H. F. emeryturę od dnia 1 kwietnia 2016 roku, wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Po złożeniu odwołania wnioskodawczyni rozwiązała z dniem 13 października 2016 roku stosunek pracy łączący ją z (...) – (...) w L., a w dniu 21 listopada 2016 roku złożyła świadectwo pracy w organie rentowym i wniosła o podjęcie wypłaty świadczenia.

Jest oczywiste, że przed tą datą organ rentowy nie posiadał żadnych uprawnień, do podjęcia wypłaty emerytury wnioskodawczyni, ani w wysokości jaką przyjął w decyzji, ani w korzystniejszej dla niej wersji. Decyzją z dnia 23 listopada 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. podjął wypłatę świadczenia od dnia 1 listopada 2016 roku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Data ustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji będącej jednocześnie dniem rozpoczynającym 30 dniowy termin wypłaty świadczenia jest dzień 21 listopada 2016 roku (data złożenia świadectwa pracy i wniosku o podjęcie wypłaty świadczenia). W tym stanie rzeczy ubezpieczonej przysługuje prawo do odsetek od dnia(...).

Z tych względów koniecznym było dokonanie zmiany wyroku i ustalenie początkowej daty prawa do odsetek na dzień (...).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.